

PRIROČNIK ZA ŠPORTNIKE

DOPING.

NE, HVALA!

Organizacija Združenih
nacionalnih držav za
izobraževanje, znanost in kulturo
United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Slovenska nacionalna
komisija za UNESCO
Slovenian National
Commission for UNESCO

SLOADO
SLOVENIAN ANTI-DOPING ORGANISATION

www.sloado.si

DOPING. NE HVALA!

Priročnik za športnike

Avtorja:
dr. Nina Makuc
Janko Dvoršak

Založila in izdala:
Slovenska anti-doping organizacija

Jezikovni pregled:
Zdenka Ivančič

Uredila:
dr. Nina Makuc

Tisk:
Tiskarna TKBM, Ljubljana

Naklada: 200 izvodov

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

796.011.5:178.8(035)

MAKUC, Nina

Doping. Ne, hvala! : priročnik za športnike / [avtorja Nina Makuc, Janko Dvoršak]. - Ljubljana : Slovenska anti-dopinska organizacija, 2013

ISBN 978-961-281-130-3
1. Gl. stv. nasl. 2. Dvoršak, Janko

268492800

DOPING. NE, HVALA!

• Priročnik za športnike

Ljubljana, avgust 2013

KAZALO:

	Svetovni model boja proti dopingu	7
	Definicija dopinga	8
	Lista prepovedanih snovi	10
	Terapevtske izjeme	18
	Prehranska dopolnila	22
	Postopek kontrole dopinga	24
	Nacionalna skupina za testiranje	32
	Upravljanje z rezultati	36
	Anonimna prijava dopinga	39

Slovenska anti-doping organizacija
Celovška 25
1000 Ljubljana

www.sloado.si

KAJ VSEBUJE PRIROČNIK?

- pomembne informacije o Listi prepovedanih snovi in postopkov
- koraki, ki jih morate opraviti pred uporabo zdravil ali prehranskih dopolnil
- postopek kontrole dopinga
- kaj se zgodi v primeru pozitivnega vzorca
- pomembne informacije za športnike, člane Nacionalne skupine za testiranje
- informacije o SLOADO

NAČELO OSEBNE ODGOVORNOSTI

V skladu s Svetovnim kodeksom proti dopingu v športu ste športniki osebno odgovorni za prisotnost vseh prepovedanih snovi v vašem telesu, ne glede na to, kako so prišle tja.

**WORLD
ANTI-DOPING
AGENCY**
play true

SVETOVNI MODEL BOJA PROTI DOPINGU

Svetovna protidopinška agencija (WADA) je bila ustanovljena 10. novembra 1999 z namenom koordinacije in promocije boja proti dopingu v mednarodnem športu.

Da se boj proti dopingu izvaja enako v vseh državah sveta in v vseh športnih panogah, je WADA razvila svetovni protidopinški program, ki zajema:

- Svetovni kodeks proti dopingu v športu, razvit z namenom globalne harmonizacije protidopinških pravil in sankcij,
- mednarodne standarde, ki usklajujejo delovanje protidopinških organizacij na različnih tehničnih področjih (testiranja, terapijske izjeme, laboratoriji, lista prepovedanih snovi in postopkov ter varovanje osenih podatkov),
- modele dobre prakse, ki ponujajo najsodobnejše rešitve na različnih področjih anti-dopinga.

Svetovni kodeks proti dopingu so sprejele vse mednarodne športne zveze kot tudi številne druge organizacije, med drugim tudi Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez, kjer neodvisni oddelek za boj proti dopingu (SLOADO) skrbi za enoten boj proti dopingu v Sloveniji.

KAJ JE DOPING?

Doping opredeljujemo kot pojav ene ali več kršitev pravil proti dopingu, kot jih opredeljuje Kodeks.

PRISOTNOST prepovedanih snovi ali njenih presnovkov ali označevalcev v vzorcu športnika.

ZAVRAČANJE kontrole dopinga po obvestilu.

3 UPORABA ali poizkus uporabe prepovedane snovi ali postopka.

4 OVIRANJE kateregakoli dela procesa kontrole dopinga.

5 NEUSPEŠNO posredovanje lokacij ali neuspešno testiranje.

6 POSEST prepovedanih snovi ali postopkov.

PREKUPČEVANJE s prepovedanimi snovmi ali postopki.

POSREDOVANJE ali poskus posredovanja prepovedanih snovi ali postopkov športniku.

LISTA PREPOVEDANIH SNOVI IN POSTOPKOV

Lista prepovedanih snovi in postopkov je mednarodni standard, ki identificira snovi in metode, prepovedane v športu. Vzorci, ki jih odvzame SLOADO ali katerakoli druga protidopinška organizacija, vključno z Mednarodnimi športnimi zvezami (IF), so poslani v WADA akreditirane laboratorije in analizirani v skladu z Listo.

KAKO JE SNOV ALI POSTOPEK UVRŠČEN NA LISTO?

Prepovedane snovi in postopki so razdeljene v kategorije na podlagi njihovega učinka in uporabe ter lahko prepovedane na tekmovanju, izven tekmovanj ali v določeni športni panogi.

Da je snov ali postopek prepovedan, morata biti zagotovljena vsaj dva od treh kriterijev:

- dokaz, da ima snov ali postopek potencialni vpliv na izboljšanje, ali izboljšujeta sposobnosti,
- dokaz, da snov ali postopek predstavlja tveganje za zdravje športnika,
- določbo s strani WADA, da uporaba snovi ali metode krši športni duh.

POMEMBNO:

**Lista prepovedanih snovi se posodablja in spreminja letno.
Za najnovejšo različico obiščite**

<http://www.sloado.si/prepovedane-snovi-in-postopki/>

Zavedati se morate, da so prepovedane tudi snovi s podobno kemijsko zgradbo kot navedene snovi, zato morate vsako zdravilo ali prehransko dopolnilo natančno preveriti, preden ga zaužijete.

KATERE SNOVI IN METODE SO VKLJUČENE NA LISTO?

SNOVI IN POSTOPKI, KI SO VEDNO PREPOVEDANI

SNOVI

- S0. nedovoljene snovi
- S1. anabolični agensi
- S2. peptidni hormoni, rastni dejavniki in sorodne snovi
- S3. beta 2-agonisti
- S4. antagonisti hormonov in modulatorji
- S5. diuretiki in ostali maskirni agensi

POSTOPKI

- M1. manipulacija krvi in krvnih komponent
- M2. kemijska in fizična manipulacija
- M3. genski doping

SNOVI, KI SO PREPOVEDANE NA TEKMOVANJIH

- S6. poživila
- S7. narkotiki
- S8. kanabinoidi
- S9. glukokortikosteroidi

SNOVI, KI SO PREPOVEDANE V DOLOČENIH ŠPORTIH

- P1. alkohol
- P2. beta-blokatorji

POVZETEK ZDRAVSTVENIH IN VARNOSTNIH INFORMACIJ O PREPOVEDANIH SNOVEH

V tem poglavju so odgovori na pogosta vprašanja vezana na zdravstvene in varnostne informacije o snoveh in postopkih, ki so na Listi. Dodane so tudi informacije o učinkih posameznih snovi, kadar se le te jemljejo v zdravstvene namene.

NEDOVOLJENE SNOVI

Ta kategorija se nanaša na vse farmakološke snovi, ki niso navedene v nobeni od drugih kategorij Liste in trenutno niso odobrene s strani zdravstvenih oblasti za humano terapijo (zdravila v predklinični ali klinični fazi razvoja, dizajnerska zdravila, snovi odobrene samo za veterinarsko uporabo) in so vedno prepovedane.

KATERI SO POTENCALNI STRANSKI UČINKI NEDOVOLJENIH SNOVI?

Za snovi, ki niso odobrene za humano terapijo, stranski učinki še niso opisani, ker ni bilo ustreznih raziskav (kar ne pomeni, da jih ni!).

ANABOLIČNI AGENSI – STEROIDI

Anabolični agensi se v medicini uporabljajo predvsem za zdravljenje hipogonadizma, menopavze pri ženskah, impotence in bolezni mišic. Anabolične agense delimo na anabolične androgene steroide in ostale anabolne agense.

KATERI SO POTENCIALNI STRANSKI UČINKI ZLORABE ANABOLIČNIH AGENSOV?

Nekateri psihološki in fiziološki stranski učinki zlorabe anaboličnih agensov vplivajo na oba spola, medtem ko so nekateri specifični glede na spol. Spodnji seznam zajema le nekatere stranske učinke:

FIZIOLOŠKI STRANSKI UČINKI

- akne
- plešavost pri moških
- poškodba jeter*
- prezgodnje zapiranje rasti centrov dolgih kosti, kar lahko ustavi rast*

PSIHOLOŠKI STRANSKI UČINKI

- povečana agresivnost in spolna sla, ki se lahko vodi do nenormalnega spolnega in kriminalnega obnašanja
- prenehanje jemanja anaboličnih steroidov lahko vodi v depresijo

PRI MOŠKIH

- povečanje prsi*
- zmanjšanje testisov*
- impotenca
- zmanjšana produkcija sperme

PRI ŽENSKAH

- globji glas*
- ustavitev rasti dojk
- povečana poraščenost obraza, trebuha in spodnjega dela hrbta*
- povečanje klitorisa*
- nenormalen menstrualni cikel

**stranski učinki so lahko trajni in se razlikujejo pri posameznikih*

PEPTIDNI HORMONI, RASTNI DEJAVNIKI IN SORODNE SNOVI

Medicinski namen teh snovi je različen. Uporabljajo se v različne terapevtske namene, največkrat za zdravljenje prezgodaj rojenih otrok in pri zdravljenju raka. V športu se največkrat zlorabljajo eritropoetin (EPO), inzulin, rastni dejavniki (npr. IGF-1) in rastni hormon (hGH).

KAKŠNI SO STRANSKI UČINKI PREPTIDNIH HORMONOV, RASTNIH DEJAVNIKOV IN SORODNIH SNOVI?

- znojenje, tresenje, anksioznost
- povišan krvni tlak (hipertenzija)
- povečanje viskoznosti krvi
- povečano tveganje za nastanek krvnih strdkov, kap ali srčni zastoj

BETA 2-AGONISTI

Te spojine se v medicini uporabljajo za razširitev dihalnih poti pri zdravljenju astme in drugih dihalnih (ali pljučnih) obolenj. Nekatere raziskave so pokazale, da beta 2-agonisti lahko, kadar je njihova prisotnost v krvi močno povečana, vplivajo na izboljšanje sposobnosti.

KATERI SO POTENCIALNI STRANSKI UČINKI BETA 2-AGONISTOV?

- glavobol
- mišični krči
- slabost
- znojenje
- nemir in vznemirjenost
- občutek razbijanja v prsnem košu

DIURETIKI IN DRUGI MASKIRNI AGENSI

V medicini se te snovi uporabljajo pri zdravljenju odpovedi ledvic, hipertenzije in pri srčnem popuščanju.

KATERI SO STRANSKI UČINKI ZLORABE DIURETIKOV?

- dehidracija
- omotica
- mišični krči
- smrt
- nizek krvni tlak
- izguba ravnotežja in koordinacije
- motnje srčnega ritma

POŽIVILA

Osnovni namen teh snovi je zdravljenje bolezenskih stanj, kot so pomanjkanje koncentracije, astma, debelost in narkolepsija.

KATERI SO STRANSKI UČINKI ZLORABE POŽIVIL?

- izguba telesne teže
- odvisnost
- tresenje
- povišan srčni utrip in krvni tlak
- povečano tveganje za možgansko kap, srčni infarkt in motnje srčnega ritma
- anksioznost
- dehidracija
- nespečnost

KAJ PA POŽIVILA, KI SE JIH KUPI V LEKARNI BREZ RECEPTA?

Prepovedana poživila so pogosto prisotna v izdelkih, ki jih lahko kupite v lekarni brez recepta, kot so nosna pršila, izdelki za hujšanje ter izdelki proti gripi ali glavobolu. Športniki morajo paziti, da ne kupujejo izdelkov, ki vsebujejo prepovedane snovi (npr. Aspirin complex, Daleron Cold 3 ...). O tem, ali izbran izdelek vsebuje prepovedano snov, naj povprašajo svojega osebnega zdravnika ali farmacevta v lekarni.

NARKOTIKI

V manjših odmerkih se narkotiki uporabljajo za blaženje hudih bolečin.

KATERI SO STRANSKI UČINKI ZLORABE NARKOTIKOV?

- upočasnen srčni utrip
- slabost in bruhanje
- povečan prag za bolečino
- psihična in fizična odvisnost
- zaviranje dihalnega centra
- smrt pri večjih odmerkih

KANABINOIDI

Kanabinoidi (kanabis, hašiš, marihuana, THC, HU-210) so nedovoljene snovi, ki so prepovedane na tekmovanjih.

Nevarnost kanabinoidov je, da se lahko določeni presnovki kopičijo v maščobnih celicah in so tako prisotni v urinu še več tednov po uporabi, odvisno od uporabnikovega metabolizma in drugih življenjskih navad.

KATERI SO STRANSKI UČINKI UPORABE MARIHUANE?

- povečan srčni utrip
- prizadet kratkoročni spomin
- izgubljen občutek za čas in prostor
- nezmožnost koncentracije
- slaba koordinacija
- nestabilno razpoloženje
- dihalna obolenja

POVZETEK PREPOVEDANIH METOD

MANIPULACIJA KRVNI IN KRVNIH KOMPONENT

Krvni doping obsega metode, ki povečujejo sposobnost krvi za prenos kisika. Krvni doping se uporablja za povečanje števila rdečih krvnih celic v telesu s pomočjo transfuzije (avtologne ali homologne). Rezultat je povišan hematokrit (odstotek rdečih krvničk v krvi) kar pomeni, da lahko telo prenese več kisika v aktivne celice.

ALI JE UPORABA EPO KRVNI DOPING?

Ne. Čeprav tudi uporaba EPO povzroča povečan transport kisika, ga prištevamo med prepovedane snovi pod kategorijo S2. Peptidni hormoni, rastni dejavniki in sorodne snovi. Prisotnost EPO (farmacevtskega ali rekombinantnega) v telesu lahko ugotovimo z analizo urinskega ali krvnega vzorca.

KATERE SO ZDRAVSTVENE POSLEDICE KRVNEGA DOPINGA?

Dodajanje rdečih krvničk v srčno-žilni sistem lahko povzroči večjo viskoznost krvi in s tem preobremenjenost srca med vadbo. Poleg tega lahko povzroči tudi povečano tveganje za nastanek krvnih strdkov, možgansko kap ali srčni infarkt.

Krvne transfuzije lahko povzročijo okužbo z virusom HIV in virusi hepatitisa.

KEMIČNA IN FIZIČNA MANIPULACIJA

Kemična ali fizična manipulacija pomeni poskus manipulacije z vzorcem z namenom spreminjanja njegove integritete (dodajanje kemičnih snovi urinu, menjava urina, intravenozno infuzijo ...).

GENSKI DOPING

Genski doping je uporaba normalnih ali gensko spremenjenih celic, transport nukleinskih kislin ali uporaba agensov, ki direktno ali indirektno vplivajo na sposobnosti, ki so gensko pogojene.

Večina tehnologij za prenos genov je še v eksperimentalni fazi.

KATERE SO ZDRAVSTVENE POSLEDICE GENSKE MANIPULACIJE?

Dolgoročne posledice spreminjanja genske zasnove niso znane. V eksperimentalni fazi pa so zabeležili kar nekaj smrtnih primerov.

TERAPEVTSKE IZJEME (TI)

Terapevtska izjema (angl. Therapeutic Use Exemption, TUE) je v namene zdravljenja izdano dovoljenje za uporabo snovi ali postopkov iz Liste prepovedanih snovi in postopkov. Kot športnik ste lahko bolni ali imate bolezensko stanje, katerega zdravljenje zahteva uporabo zdravil ali posebnih postopkov. Če so te zdravilne učinkovine ali postopki na Listi prepovedanih snovi in postopkov, morate zaprositi za terapevtsko izjemo, ki vam dovoljuje uporabo teh zdravil in postopkov.

Preden zaprosite za terapevtsko izjemo, se posvetujte s svojim ekipnim oz. osebnim zdravnikom, če morda obstajajo kakšni drugi enakovredni načini zdravljenja, ki ne zahtevajo uporabo prepovedanih snovi ali metod. V primeru, da takšna alternativna možnost obstaja, se bo vaša prošnja za terapevtsko izjemo praviloma zavrnila, kar bo samo podaljšalo celoten proces zdravljenja.

KAKO PRIDOBITI TERAPEVTSKO IZJEMO?

Športniki, ki tekmujejo na nacionalnem nivoju za pridobitev terapevtske izjeme zaprosijo Slovensko antidopinško organizacijo.

1. Natisnite obrazec za pridobitev terapevtske izjeme, ki se nahaja na spletni strani Slovenske antidopinške organizacije (http://www.sloado.si/fileadmin/dokumenti/TI/Obrazec_za_TI_02.pdf).
2. Osebni zdravnik vam bo dal napotnico za pregled pri zdravniku specialistu za posamezno področje.
3. Zdravnik specialist naj po potrjeni diagnozi (zdravniški pregled, opravljene specifične preiskave) izpolni obrazec za terapevtsko izjemo.
4. Izpolnjeni obrazec za terapevtsko izjemo skupaj s celotno medicinsko dokumentacijo (dosedanje bolezni, opravljeni pregledi, rezultati preiskav) pošljite na Slovensko antidopinško organizacijo (Olimpijski komite Slovenije, Oddelek za boj proti doping, Celovška 25, 1000 Ljubljana; antidoping@olympic.si).
5. Slovenska antidopinška organizacija vas bo v roku 30 dni obvestila, ali je bila vaša prošnja odobrena.

Do prejema potrjene terapevtske izjeme ne smete uporabljati prepovedanih snovi ali postopkov.

Športniki, ki tekmujejo na mednarodnem nivoju za pridobitev terapevtske izjeme dodatno zaprosijo še svojo mednarodno zvezo. Obrazec za pridobitev terapevtske izjeme (Therapeutic Use Exemption (TUE) Application Form) in navodila glede pošiljanja TI se običajno nahajajo na spletni strani mednarodne zveze. Obrazec je potrebno izpolniti v angleškem jeziku in priložiti celotno medicinsko dokumentacijo.

ALI SO PODATKI NA PROŠNJI ZA TERAPEVTSKO IZJEMO ZAUPNI?

Vse informacije na prošnji za terapevtsko izjemo se obravnavajo kot zaupne. Vsi člani Odbora za podelitev terapevtskih izjem pri Slovenski antidopinški organizaciji kot tudi pri anti-doping komisiji mednarodne zveze podpišejo sporazume o zaupnosti in neskladju interesov. V primeru, da je potrebno pridobiti dodatno strokovno medicinsko ali znanstveno mnenje pri določeni prošnji, se nikoli ne izda ime prosilca za terapevtsko izjemo.

KAKŠNI SO POGOJI ZA DODELITEV TERAPEVTSKE IZJEME?

Pravila za obravnavo prošenj za terapevtsko izjemo in njihovo odobritev so opredeljena v WADA mednarodnih standardih za terapevtske izjeme. V skladu s 4. členom tega standarda so glavni kriteriji za dodelitev terapevtske izjeme naslednji:

- zdravje športnika se lahko znatno poslabša v primeru neuporabe prepovedane snovi ali prepovedanega postopka za zdravljenje akutne ali kronične bolezni
- terapevtska uporaba prepovedane snovi ali postopka ne izboljša sposobnosti športnika preko nivoja normalnega zdravstvenega stanja,
- ne obstaja razumna alternativa za zdravljenje
- potreba po uporabi prepovedane snovi ali prepovedanega postopka ne more biti v nobenem primeru posledica predhodne uporabe prepovedanih snovi ali postopkov.

KDO ODLOČA O PROŠNJI ZA TERAPEVTSKO IZJEMO?

Pravila WADA zahtevajo, da imajo vsi oddelki za boj proti dopingu neodvisne odbore za podeljevanje terapevtskih izjem, ki so sestavljeni iz neodvisnih medicinskih strokovnjakov. Člani odbora se na podlagi poslanih dokazil, priložene prošnje za dodelitev terapevtske izjeme in v skladu z WADA smernicami za določeno medicinsko stanje odločijo, ali prošnji ugodijo ali ne. Prav tako lahko odbor zaprosi za dodatna dokazila ali opravljanje dodatnih medicinskih preiskav.

KOLIKO ČASA TRAJA POSTOPEK ZA DODELITEV TERAPEVTSKE IZJEME?

V skladu z WADA mednarodnimi standardi za terapevtske izjeme mora Odbor za podeljevanje terapevtskih izjem sprejeti odločitev v 30 dneh. V primeru, da ima športnik kronično bolezen, ki zahteva zdravljenje, mora športnik zaprositi za terapevtsko izjemo pravočasno, da bo veljavna v času predvidenega tekmovanja. Pri prošnji za terapevtsko izjemo v razumnem roku pred predvidenim tekmovanjem Odbor za podeljevanje terapevtskih izjem stori vse, kar je mogoče, da prošnjo reši pred prireditvijo.

KAJ NAREDITI V PRIMERU NUJNEGA MEDICINSKEGA STANJA? ALI JE POTREBNO ČAKATI 30 DNI ZA PRIDOBITEV TERAPEVTSKE IZJEME?

Pridobitev terapevtske izjeme naj ne ogrozi ali upočasni zdravljenja urgentnih medicinskih stanj. V primeru nujnega medicinskega stanja, ki je zahtevalo urgentno uporabo prepovedanih snovi ali postopkov, se lahko zaprosi za terapevtsko izjemo tudi za nazaj. Retroaktivna prošnja za dodelitev terapevtske izjeme bo odobrena samo v primeru jasne medicinske indikacije. Uporaba prepovedanih snovi ali postopkov za pospešitev okrevanja z namenom nastopa na prihodnji tekmi ni nujno medicinsko stanje.

KAKO SE OBVEŠČA O ODOBRTVI PROŠNJE ZA TERAPEVTSKO IZJEMO?

V primeru odobritve terapevtske izjeme bo Odbor za podeljevanje terapevtskih izjem posredoval certifikat športniku. Kopija tega certifikata se pošlje tudi klubu športnika in Svetovni antidopinški organizaciji (WADA).

ALI WADA NADZIRA PODELJEVANJE TERAPEVTSKIH IZJEM?

Svetovna antidopinška organizacija (WADA) prejme kopijo certifikata vsake podeljene terapevtske izjeme. V primeru, da WADA presodi, da odločitev ne ustreza mednarodnim standardom za terapevtske izjeme, lahko WADA prekliče terapevtske izjeme. V tem primeru se lahko Slovenska antidopinška organizacija ali anti-doping komisija mednarodne zveze pritoži na Športnem arbitražnem sodišču (angl. Court of Arbitration for Sport, CAS) za dokončno odločitev.

ALI JE TERAPEVTSKA IZJEMA DODELJENA S STRANI SLOADO VELJAVNA NA MEDNARODNIH TEKMOVANJIH?

Ne. V primeru že podeljene terapevtske izjeme s strani Slovenske antidopinške organizacije ni potrebno na novo zaprositi za terapevtsko izjemo pri mednarodni zvezi. Na anti-doping komisijo mednarodne zveze se pošlje nacionalni certifikat o terapevtski izjemi skupaj s prvotno prošnjo in medicinsko dokumentacijo. Upoštevajoč, da je podeljevanje terapevtskih izjem pri Slovenski antidopinški organizaciji v skladu s pravili mednarodne zveze, bo anti-doping komisija mednarodne zveze upoštevala odločitev nacionalne antidopinške organizacije.

ALI JE TERAPEVTSKA IZJEMA MEDNARODNE ZVEZE VELJAVNA ZGOLJ NA MEDNARODNIH TEKMOVANJIH?

Terapevtska izjema mednarodne zveze je veljavna na vseh mednarodnih tekmovanjih, kot tudi na vseh tekmovanjih na nacionalnem nivoju.

ALI JE DODELITEV TERAPEVTSKE IZJEME VEZANA NA KAKŠNE POSEBNE POGOJE?

Terapevtska izjema se dodeli za natančno določeno zdravilo s predpisanim odmerkom. Prav tako je dodeljena le za določeno obdobje in ima omejen rok veljavnosti. Potrebno je biti pozoren, da se ne preseže predpisanega odmerka zdravila. Potrebno se je natančno držati vseh pogojev napisanih v odobreni terapevtski izjemi. Prav tako je potrebno pred potekom veljavnosti ponovno zaprositi za ponovno odobritev terapevtske izjeme.

KAJ NAREDITI, ČE STE IZBRANI ZA KONTROLO DOPINGA IN IMATE VELJAVNO TERAPEVTSKO IZJEMO?

V primeru veljavne TI je potrebno biti pozoren, da se na obrazec za kontrolo dopinga napiše zdravilo, ki se uporablja, in navede tudi ustrezno TI skupaj s številko certifikata. Zaželeno je, ni pa obvezno, da se kopija certifikata o terapevtski izjemi pokaže uradniku za kontrolo dopinga.

KAJ SE ZGODI, ČE SE TEKOM ANALIZE VZORCA ZAZNA PREPOVEDANA SNOV, ZA KATERO JE DODELJENA TERAPEVTSKA IZJEMA?

Ko SLOADO ali anti-doping komisija mednarodne zveze prejme poročilo iz laboratorija, se preveri, ali je TI še vedno veljavna in ali so rezultati analize v skladu s podeljeno TI (vrsta snovi, način vnosa snovi, koncentracija, čas odmerjanja zdravila ipd.) V primeru, da se rezultati skladajo s podeljeno TI, se pozitiven test ne šteje za kršenje protidopinških pravil.

PREHRANSKA DOPOLNILA

KAJ SO PREHRANSKA DOPOLNILA?

V Sloveniji so prehranska dopolnila definirana kot živila, katerih namen je dopolnjevati običajno prehrano. Taki pripravki so koncentrirani viri posameznih kombiniranih hranil ali drugih snovi s hranilnim ali določenim fiziološkim učinkom. Kupiti jih je mogoče v obliki kapsul, pastil, tablet, vrečk s praškom, ampul, kapalnih stekleničk s tekočino in v drugih podobnih oblikah s tekočino in praškom, ki so oblikovane tako, da jih lahko uživamo v odmerjenih količinskih enotah.

KAKŠNO JE STALIŠČE SLOADO O PREHRANSKIH DOPOLNILIH?

SLOADO meni, da uporaba večine prehranskih dopolnil predstavlja nesprejemljivo nevarnost za športnike in njihovo športno kariero. Čeprav SLOADO ne priporoča uporabe prehranskih dopolnil, pa razume, da se jih mnogi športniki poslužujejo, s čimer dopolnjujejo prehranske zahteve treningov in tekmovanj. Navsezadnje so športniki tisti, ki so odgovorni za vse prepovedane snovi, ki so najdene v njihovem vzorcu; to je znano kot načelo osebne odgovornosti. Če je športnik, ki jemlje prehranska dopolnila, na testu pozitiven, lahko to pomeni kršitve protidopinskih pravil, ne glede na to, kako je prepovedana snov prišla v njegovo telo.

KAKŠNA SO TVEGANJA UPORABE PREHRANSKIH DOPOLNIL?

Prehranska dopolnila lahko namerno vsebujejo prepovedane snovi ali pa so lahko nehoté kontaminiran s prepovedano snovjo, saj so vladne uredbe glede industrije prehranskih dodatkov pomanjkljive. Nekateri proizvajalci prehranskih dopolnil nepravilno označijo svoje izdelke in ne specificirajo natančno vsebine ali relativnih deležev posameznih snovi v izdelku. V procesu izdelave prehranskih dopolnil ni neobičajno, da so navzkrižno kontaminirana s prepovedanimi snovmi, predvsem kadar isto podjetje proizvaja tudi produkte, ki vsebujejo prepovedane snovi. Zavedati se je treba, da vedno obstaja tveganje, povezano z uporabo prehranskih dopolnil.

KAJ LAHKO ŠPORTNIK NAREDI, DA ZMANJŠA MOŽNOST ZA NENAMERNI DOPING?

Športniki imajo osebno odgovornost, da ocenijo tveganja, povezana s prehranskimi dopolnili, preden jih vzamejo.

Če se športnik odloči za uporabo prehranskih dopolnil, mora dobro proučiti spodaj našteje varnostne ukrepe, da zmanjša tveganja. Ti ukrepi lahko pomagajo športniku dokazati, da ni bil kriv, če pride do kršitve pravil kot posledica jemanja prehranskih dopolnil. V večini primerov bo še vedno prijavljena kršitev, vendar bodo športniku pri izreku kazni upoštevali, da je izkazal veliko mero previdnosti.

- športnik naj naredi direktno poizvedbo pri proizvajalcu dopolnila, ki naj mu da pisno garancijo, da izbrani izdelek ne vsebuje prepovedanih snovi z Liste prepovedanih snovi in postopkov

- športnik naj se pozanima, ali proizvajalec proizvaja v istem proizvodnem obratu (tovarni) tudi izdelke, ki vsebujejo prepovedane snovi. Če so prepovedane snovi prisotne v proizvodnem obratu, je tveganje za navzkrižno kontaminacijo z izdelki veliko – športnik ne sme uporabljati takih izdelkov

- športnik naj se pozanima, ali je proizvajalec pripravljen stati za svojim izdelkom. Če ni – naj ne uporablja takega izdelka

- športnik naj ima zanesljive dokaze o smiselni in očitni varnostni ukrepih, ki jih je izvedel, preden je uporabil prehransko dopolnilo, saj bo to pomagalo pri obravnavi različnih dejavnikov tveganja, povezanih z uporabo dodatkov.

- nasveti SLOADO ali drugih zdravstvenih strokovnjakov glede prehranskih dopolnil lahko tveganje za nenamerni doping zmanjšajo, vendar ga ne odpravijo.

Nevarnosti, povezane s prehranskimi dopolnili, so jasne – ali se bo športnik za tveganje odločil, pa je odvisno od njega.

KONTROLA DOPINGA

Kontrola dopinga (ali testiranje) je pomemben del spodbujanja in ohranjanja športa brez dopinga, saj ugotavlja športnikovo uporabo prepovedanih snovi in postopkov.

Kontrola dopinga je sestavljena iz testiranja, ki ga izvede protidopinška organizacija (npr. SLOADO) in analize vzorca v laboratoriju, akreditiranemu s strani Svetovne protidoping agencije (WADA).

Izjava se lahko na tekmovalju ali izven tekmovalj (kot npr. na treningu ali na domu športnika). Večina testiranj se izvaja brez predhodnega opozorila. Testiranje lahko vključuje vzorec urina, krvi ali obojega.

Športnik mora vedno privoliti v zahtevo po testiranju. Če jo zavrne, je lahko kaznovan. Kazen za neuspešno testiranje je lahko enaka kot kazen za pozitiven vzorec.

Slovenski športniki, ki tekmujejo na mednarodnem in nacionalnem nivoju so lahko testirani kjerkoli in kadarkoli. Testiranja izvajano posebno usposobljeni in akreditirani uradniki za kontrolo dopinga (UKD).

Program testiranj SLOADO je skladen s Svetovnim kodeksom proti dopingu in mednarodnimi standardi za testiranja.

PRAVICE IN DOLŽNOSTI ŠPORTNIKA MED PROCESOM KONTROLE DOPINGA

ŠPORTNIK IMA PRAVICO, DA:

- ima predstavnika in, če je potrebno, prevajalca,
- prosi za dodatne informacije o procesu odvzema vzorca,
- prosi za kasnejši prihod na postajo za kontrolo dopinga iz upravičenega razloga (če tako določi UKD),
- če ima posebne potrebe, zahteva prilagoditve pri procesu odvzema vzorca.

ŠPORTNIKOVA DOLŽNOST JE, DA:

- ostaja v vidnem polju UKD-ja ali nadzornika od obvestila o kontroli do končanega odvzema vzorca
- predloži ustrezen dokument za identifikacijo
- privoli v postopek odvzema vzorca (če tega ne naredi se mu to šteje za kršitev protidopinških pravil)
- se takoj zgloži na postaji za kontrolo dopinga, razen če obstajajo tehtni razlogi za zakasnitev

KDAJ LAHKO ŠPORTNIK PROSI ZA KASNEJŠI PRIHOD NA POSTAJO ZA KONTROLO DOPINGA?

UKD mora upoštevati športnikove želje za kasnejši prihod na postajo za kontrolo dopinga in/ali krajši odhod s postaje. UKD lahko to športniku odobri le v primeru, da bo športnik pod stalnim vizualnim nadzorom in da so razlogi opravičljivi, kot npr.:

- podelitev priznanj
- tiskovna konferenca ali druge medijske obveznosti
- nadaljnje tekmovanje
- ohlajanje, iztek
- nujna medicinska pomoč
- iskanje spremljevalca in/ali prevajalca
- iskanje osebnega dokumenta
- druge opravičljive okoliščine, ki se dokumentirajo

POSTOPEK KONTROLE DOPINGA - URIN

1. OBVEŠČANJE

Uradnik ali nadzornik za kontrolo dopinga obvesti športnika, da je izbran za testiranje. Ta se ob tem identificira z uradno izkaznico in prosi športnika, da podpiše obvestilo o kontroli dopinga.

2. PRIHOD NA POSTAJO ZA KONTROLO DOPINGA

Na postaji za kontrolo dopinga se mora športnik zgledati takoj (oz. najkasneje v roku 30 ali 60 min, odvisno od pravil mednarodne zveze). S seboj ima športnik pravico vzeti svojega predstavnika.

3. IZBOR ZBIRALNIKA ZA URIN

Športnik ima na izbiro več (najmanj tri) individualno zaprtih zbiralnikov za urin izmed katerih izbere enega. Preveriti mora, da je zbiralnik brezhiben in ga imeti ves čas v vidnem polju.

Športnik gre nato v spremstvu priče pri odvzemu (običajno je to UKD) na stranišče, kjer si temeljito umije roke ter odpre embalažo zbiralnika.

4. DAJANJE VZORCA

Športnik mora oddati vzorec v vidnem polju priče pri odvzemu, ki je enakega spola kot športnik.

Športnik se mora sleči od kolen do popka in od dlani do komolca ter tako zagotoviti neoviran pogled na prehod vzorca.

Športnik mora zagotoviti najmanj 90 ml urina.

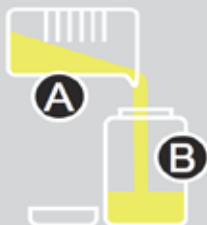
Vzorec mora biti vedno v vidnem polju tako športnika kot priče pri odvzemu.

5. IZBOR KOMPLETA ZA RAZDELJEVANJE URINA (A IN B STEKLENIČKI)

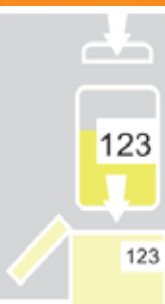
Športnik ima na izbiro več (najmanj tri) individualno zaprtih kompletov za razdeljevanje urina. Med njimi izbere enega in preveri, če se vse kode ujemajo.

V primeru, da se kode na stekleničkah A in B ter škatli ne ujemajo, UKD zaprosi športnika, da izbere nov komplet.

6. RAZDELJEVANJE VZORCA

Športnik mora vzorec sam preliti v A in B stekleničko. Najprej napolni B stekleničko do oznake (30 ml), nato napolni še A stekleničko, nekaj urina pa pusti v zbiralniku, da lahko UKD izmeri specifično gostoto vzorca, s čimer preveri, ali je vzorec primeren za analizo. V primeru, da športnik ne zagotovi 90 ml urina, to imenujemo delni vzorec. Delni vzorec se zapre ter nato združuje z dodatnimi vzorci, dokler ni zagotovljena minimalna količina urina (90 ml).

7. ZAPIRANJE VZORCA

Skladno z navodili športnik zapre steklenički A in B. Ob tem preveri, da sta dobro zaprti ter jih postavi nazaj v škatlo za transport.

8. ZAKLJUČEK POSTOPKA

UKD na obrazec zabeleži vsa zdravila ali prehranska dopolnila, ki jih je športnik zaužil v zadnjem tednu dni. V primeru, da ima športnik pripombe na sam postopek odvzema vzorca, UKD zabeleži tudi to. Preden športnik (kot zadnji) podpiše obrazec za kontrolo dopinga, natančno preveri, ali so vsi podatki pravilni.

POSTOPEK KONTROLE DOPINGA - KRI

Testiranja krvnih vzorcev so postala pomemben del preprečevanja dopinga v športu. Z analizo krvnih vzorcev lahko najdemo prepovedane snovi, ki v urinu niso izsledljive, kot npr. rastni hormon (hGH).

Krvni vzorci so tudi pomembni pri merjenju specifičnih parametrov za potrebe biološkega potnega lista športnikov.

1. OBVEŠČANJE

Uradnik ali nadzornik za kontrolo dopinga obvestita športnika, da je izbran za testiranje. Ta se ob tem identificira z uradno izkaznico in prosi športnika, da podpiše obvestilo o kontroli dopinga.

2. PRIHOD NA POSTAJO ZA KONTROLO DOPINGA

Na postaji za kontrolo dopinga se mora športnik zglasti takoj (oz. najkasneje v roku 30 ali 60 min, odvisno od pravil mednarodne zveze). S seboj ima športnik pravico vzeti svojega predstavnika.

3. IZBOR ZOPREME ZA ODVZEM KRVI

Športnik ima na izbiro več (najmanj tri) individualno zaprtih kompletov z epruvetami in iglami. Med njimi izbere enega. Preveriti mora, da je komplet brezhiben.

4. PRIPRAVA NA ODVZEM KRVÍ

Športnik mora pred odvzemom krvi počivati vsaj 10 minut.

5. ODVZEM KRVÍ

Usposobljen uradnik za odvzem krvi (BCO) športniku odvzame kri iz leve ali desne roke.

V primeru, da BCO 3-krat neuspešno izvede odvzem, ima športnik pravico, da zavrne nadaljnje testiranje.

6. ZAPIRANJE VZORCA

Športnik izmed večih (najmanj treh) individualno zaprtih kompletov za transport izbere enega in preveri, ali je brezhiben.

Športnik da epruvete v A in B stekleničko za transport ter jih zapre.

7. ZAKLJUČEK POSTOPKA

UKD na obrazec zabeleži morebitne športnikove pripombe na sam postopek odvzema vzorca.

Preden športnik (kot zadnji) podpiše obrazec za kontrolo dopinga, natančno preveri, ali so vsi podatki pravilni.

KONTROLA DOPINGA MLADOLETNIH ŠPORTNIKOV

Odvzem vzorcev pri mladoletnih športnikih je občutljiv proces, v katerem lahko mladoletni športniki zahtevajo posebne prilagoditve.

Kot je definirano v Svetovnem kodeksu proti dopingui: "Športnik, ki je mladoleten, ima pravico do spremljevalca tekom celotnega postopka kontrole dopinga, tudi v toaletnih prostorih, vendar naj spremljevalec ne bi direktno opazoval oddaje vzorca. V primeru, da mladoletni športnik ne želi spremljevalca, lahko uradnik za kontrolo dopinga zaprosi za prisotnost tretje osebe. V tem primeru tretja oseba le opazuje nadzor uradnika za kontrolo dopinga v fazi oddaje vzorca."

KONTROLA DOPINGA ŠPORTNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI

Kot je definirano v Svetovnem kodeksu proti dopingui: "Športniki s posebnimi potrebami lahko zaprosijo za manjše prilagoditve v procesu odvzema vzorca."

Športniki z omejeno mobilnostjo ali omejenimi ročnimi spretnostmi lahko zaprosijo za pomoč svojega spremljevalca ali uradnika za kontrolo dopinga pri razdeljevanju vzorca ali izponjevanju obrazca za kontrolo dopinga.

Športniki s slabo koordinacijo lahko uporabijo večjo posodo za zbiranje urina, če je le-ta na voljo.

Športnike z okvaro vida lahko tekom celotnega procesa odvzema vzorca (tudi v toaletnih prostorih) spremlja njihov spremljevalec, vendar naj le-ta ne bi bil direktna priča pri dajanju vzorca. Spremljevalec ali uradnik za kontrolo dopinga športniku prebereta celoten obrazec za kontrolo dopinga, ki ga nato v imenu športnika podpiše njegov spremljevalec.

Športnika z motnjami v duševnem razvoju lahko tekom celotnega procesa odvzema vzorca (tudi v toaletnih prostorih) spremlja njihov spremljevalec, vendar naj le-ta ne bi bil direktna priča pri dajanju vzorca.

Športniki, ki uporabljajo drenažo ali kateter, morajo odstraniti obstoječo vrečko za zbiranje urina, da se lahko pridobi svež vzorec urina.

MEDNARODNA USKLAJENOST TESTIRANJ

Slovenski športniki so lahko testirani. tako na tekmovanjih kot tudi izven tekmovanj, tudi v tujini. Poleg SLOADO lahko slovenske športnike testira tudi:

- protidopinška organizacija (ADO) države, v kateri športnik trenira ali tekmuje
- Svetovna protidopinška agencija (WADA)
- Mednarodna športna zveza (IF) panoge, v kateri športnik nastopa oz. pooblaščen organizacija s strani IF
- organizacijski komite velikih tekmovanj kot so olimpijske igre, svetovna ali kontinentalna prvenstva.

Postopek kontrole dopinga poteka enako v vseh državah sveta ne glede na organizacijo, ki jo izvaja. Vendar pa so možna manjša odstopanja, zato je športnik morebitne spremembe razjasni skupaj z uradnikom za kontrolo dopinga, ki je odgovoren za testiranje.

NACIONALNA SKUPINA ZA TESTIRANJE (NRTP)

Temeljni cilj nenapovedanih testiranj izven tekmovanj je zagotavljanje poštenosti športnega tekmovanja. Le testiranja, pri katerih športniki niso vnaprej obveščeni, krepijo zaupanje športnikov in športne javnosti v šport brez dopinga.

Športniki, ki so uvrščeni v nacionalno skupino za testiranje (NRTP), so dolžni izvajati t.i. Program posredovanja lokacij. To pomeni, da za prihajajoče četrtletje zagotavljajo, in po potrebi tudi obnavljajo, podatke o tem, kje in kdaj se bodo nahajali v vsakem dnevu omenjenega četrtletja. Od športnikov, vključenih v NRTP, se pričakuje le podajanje osnovnih, rutinskih dnevnih aktivnosti (treningi, šola, služba, prenočišče, bivališče ...) ter tekmovanj.

KAJ JE PROGRAM POSREDOVANJA LOKACIJ?

Program posredovanja lokacij je namenjen določenim vrhunskim športnikom, ki so izbrani v skupino za testiranje s strani Mednarodne športne zveze (IF RTP) ali Nacionalne protidopinške organizacije (NRTP).

Podatke, ki jih program zahteva, morajo športniki vpisovati/javljati v sistem ADAMS. Do teh podatkov ima dostop le športnik sam in njegova skrbniška organizacija (mednarodna športna zveza ali nacionalna protidopinška organizacija). Dostop ima lahko tudi druga pooblaščen oseba s strani športnika.

ZAKAJ JE PROGRAM POSREDOVANJA LOKACIJ POMEMBEN ZA “ČIST” ŠPORT?

Ker se testiranja izven tekmovanj opravljajo brez predhodnega obvestila, so močno orodje pri odkrivanju dopinga in so pomemben korak pri krepitvi zaupanja športnikov in športne javnosti v šport brez dopinga. Program nenapovedanih testiranj je zasnovan tako, da ščiti integriteto športnikov, ki ne uporabljajo prepovedanih snovi in postopkov.

Točne in najnovejše informacije o lokacijah so ključnega pomena za

zagotavljanje uspešnosti protidopinških programov, ki so zasnovani tako, da ohranjajo integriteto športa in ščitijo športnike, ki ne uporabljajo prepovedanih snovi in postopkov.

Koncept testiranj izven tekmovanj ni novost. Izkušnje so pokazale, da so testiranja izven tekmovanj ključnega pomena v boju proti doping, saj so številne prepovedane snovi in sledi postopkov v telesu športnika le omejen čas in jih je zato težko odkriti.

Uspešnost izvajanja testiranj izven tekmovanj je odvisna odčnosti in novosti informacij o lokacijah športnikov, saj lahko le tako testiramo športnike v času, ko je grešnike najlažje ujeti.

ALI SO VSI ŠPORTNIKI VKLJUČENI V PROGRAM POSREDOVANJA LOKACIJ?

NE. Program posredovanja lokacij je namenjen vrhunskim športnikom, ki so v skupini za testiranje pri Mednarodni zvezi (IF RTP) ali Nacionalni protidopinški organizaciji (NRTP). Program je zasnovan tako, da ima vsak vrhunski športnik, ki je član skupine za testiranje možnost, da pokaže/potrdi svojo predanost "čistemu" športu. Ob tem je njegova zasebnost in varnost podatkov vedno zagotovljena.

Svetovna protidopinška agencija (WADA) ne odloča, kateri športniki so vključeni v skupino za testiranje. Izbor športnikov je v pristojnosti mednarodne športne zveze ali nacionalne protidopinške organizacije, ob čemer naj bi se upoštevalo priporočilo Svetovne protidopinške agencije (WADA), da naj bo izbor omejen na najboljše športnike na mednarodnem oziroma nacionalnem nivoju.

ALI MORAJO ŠPORTNIKI SAMI ZAGOTAVLJATI IN POSODABLJATI PODATKE O LOKACIJAH?

Priporočilo SLOADO je, da športniki sami vnašajo vse podatke v ADAMS. Športniki imajo možnost, da za vnos podatkov pooblastijo svojega zastopnika oz. predstavnika, ki v njihovem imenu vnaša in osvežuje potrebne podatke v ADAMS u. V primeru ekipnih športov lahko podatke vnašajo predstavniki ekipe na podlagi aktivnosti celotne ekipe.

Kljub temu pa je športnik osebno odgovoren za vse morebitne napake ali netočnosti njegovih vnešenih podatkov. Netočnost podatkov lahko vodi do t.i. neuspešne prijave (filing failure), tri neuspešne

prijave v roku 18 mesecev pa pomenijo kršitev protidopinških pravil. Izgovori in razlage, kot na primer, da so to storili drugi ljudje, pri disciplinski komisiji niso sprejeti.

ALI PROTIDOPINŠKE ORGANIZACIJE TESTIRAJO LE ŠPORTNIKE, KI SO V NJIHOVI SKUPINI ZA TESTIRANJE?

NE. Program posredovanja lokacij je praktično orodje, ki pomaga protidopinškim organizacijam izvajati testiranja izven tekmovanj. Tudi športniki, ki niso v skupini za testiranja (IF RTP ali NRTP) so lahko testirani izven tekmovanj s strani mednarodne zveze, njihove nacionalne protidopinške organizacije ali drugih protidopinških organizacij.

KATERE PODATKE SO ŠPORTNIKI DOLŽNI ZAGOTAVLJATI?

Člani mednarodne ali nacionalne testirne skupine (IF RTP ali NRTP) so dolžni izvajati Program posredovanja lokacij (whereabouts) za prihajajoče trimesečno obdobje. To pomeni, da morajo zagotavljati podatke o krajih (lokacijah), kjer se nahajajo, delajo, trenirajo, tekmujejo, se šolajo in podobno. Za zagotovitev minimalnih kriterijev programa nenapovedanih testiranj moraj športniki zagotoviti naslednje podatke:

1. Poštni naslov prebivališča: to je navadno domači naslov, kjer prebivajo večino njihovega življenja in jim nanj lahko pošljamo uradno pošto.
2. Naslov bivališča: to je navadno naslov, kjer bivajo preko noči in je lahko na njihovem domačem/poštnem naslovu ali pa so to naslovi, kjer začasno bivajo bodisi na pripravah, na treningih, tekmovanjih ali kje drugje – dopust, zdravljenje itd.
3. Ime in naslov objekta – lokacije, prizorišča, kjer trenirajo, hodijo v šolo, službo ali se zadržujejo del dneva.
4. Podatki o tekmovanju (ime tekmovanja, naslov prizorišča, datum).

POMEMBNO: Za vsak dan v trimesečnem obdobju je potrebno v času med 06:00 uro zjutraj in 23:00 uro zvečer opredeliti enourno obdobje (60min) (60 minutes time slot), kjer bodo na voljo za nenapovedano testiranje. Enourno obdobje je izjemno pomemben podatek, ki športnike v primeru, da jih komisija pri nenapovedanem testiranju na naslovu ne najde, obremeni s kršitvijo pravil proti doppingu («missed test» ali neuspešno testiranje – trikratno neuspešno testiranje v 18 mesecih se obravnava kot kršitev protidopinških pravil s kaznijo od 12 do 24 mesecev prepovedi tekmovanj).

Vendar to ne pomeni, da so športniki lahko testirani zgolj znotraj enournega obdobja za testiranje. Protidopinške organizacije testirajo športnike po načelu “kjerkoli in kadarkoli”.

POSODABLJANJE PODATKOV

Urnik vrhunskih športnikov je izredno naporen in se nenehno spreminja, zato se lahko pripeti, da ob izpolnjevanju podatkov športniki preprosto ne vedo, kakšen je natančno njihov program v naslednjih mesecih. V takšnem primeru vnesejo podatke, kot jih trenutno najbolj poznajo. Informacije spreminjajo postopoma, ko se program/urnik približuje in potrjuje. Najbolj pomembno pri vsem tem pa je, da so podatki, ki jih vnesejo v ADAMS, točni.

V primeru, da športnik nima možnosti sprotnega posodabljanja podatkov preko spletnega orodja ADAMS, lahko spremembe sporoči preko ADAMS SMS funkcije, ki si jo pred tem nastavi v spletnem orodju ADAMS.

SANKCIJE ZA NEIZPOLNJEVANJE ZAHTEV

Zelo pomembno je, da športniki vnos podatkov v program opravijo pravočasno in da so tudi pri spreminjanju in popravljanju že vnesenih podatkov natančni. Če športnik, član NRTP, ne izpolni navedenih zahtev Programa posredovanja lokacij in za to nima ustreznega opravičila, mu lahko disciplinska komisija ugotovi NEPOPOLNO PRIJAVO (“Filing Failure”).

Ravno tako je pomembno, da sproti (takoj, ko je mogoče) popravljajo morebitne spremembe njihovega programa. Tako so na voljo za nenapovedana testiranja, ki jih protidopinška komisija opravlja v času in na kraju, kot so jih predvideli v svojem Programu jposredovanja lokacij.

V kolikor protidopinška komisija športnika ne najde na lokaciji, ki jo je opredelil kot lokacijo v enournem časovnem obdobju, mu lahko disciplinska komisija ugotovi NEUSPEŠNO TESTIRANJE (“Missed Test”).

Tri nepopolne prijave ali neuspešna testiranja v obdobju 18 mesecev se obravnavajo kot kršitev protidopinških pravil, za kar so predvidene sankcije od 12 do 24 mesecev izločitve iz tekmovanj.

UPRAVLJANJE Z REZULTATI

To poglavje zajema informacije o tem, kakšen postopek čaka športnika v primeru kršitve protidopinških pravil.

1.DEL: DOMNEVNA KRŠITEV PROTIDOPINŠKIH PRAVIL

Ko laboratorij sporoči SLOADO, da je bila v vzorcu najdena prepovedana snov, SLOADO najprej preveri, ali ima za najdeno snov športnik izdano terapevtsko izjemo oz. je terapevtska izjema v fazi izdaje. SLOADO tudi preveri, ali je bil postopek odvzema vzorca izveden v skladu z Mednarodnimi standardi za testiranje in Protidopinškim pravilnikom NAK.

SLOADO obvesti športnika in športnikovo nacionalno zvezo o domnevni kršitvi protidopinških pravil ter da športniku možnost, da poda svoje mnenje o tem, kako je prepovedana snov prišla v njegovo telo.

V tej fazi postopka so v postopek vključeni športnik, njegova nacionalna zveza in SLOADO. Pravico do opazovanja postopka imajo WADA in športnikova mednarodna zveza.

Po uradnem obvestilu SLOADO športniku o domnevni kršitvi protidopinških pravil, se športniku priporoča:

- da se na obvestilo odzove nemudoma
- da popolnoma sodeluje s SLOADO
- da SLOADO posreduje obrazložitev, kako je prepovedana snov prišla v njegovo telo

Športnik ima pravico, da zahteva analizo B vzorca ter da prisostvuje on ali njegov zastopnik pri odpiranju le-tega. Zahteva mora biti dana v skladu s 5. členom mednarodnih standardov za laboratorije v določenem časovnem obdobju.

Športnik ima možnost, da prizna kršitev in se odreče zaslišanju pred disciplinsko komisijo. V tem primeru športniku začne teči kazen takoj.

Športnikom se svetuje, da se o kakršnihkoli odločitvah predhodno

preberejo vso dokumentacijo, ki jo prejme s strani SLOADO ter da se seznaniijo z vsemi pravili, ki se nanašajo na domnevno kršitev.

2. DEL: NASPROTOVANJE DOMNEVNI KRŠITVI

V primeru, da športnik nasprotuje domnevni kršitvi pravil, mora dokazati, zakaj je bil njegov vzorec pozitiven. V osnovi se športnik lahko sklicuje na dve stvari:

- ali je bil postopek odvzema izveden v skladu s pravili
- ali so nepravilnosti v postopku povzročile pozitiven rezultat

Če športnik uspe dokazati, da so nepravilnosti v postopku vplivale na pozitiven rezultat, je naloga SLOADO, da dokaže, da niso.

3. DEL: NEPRAVILNOSTI V LABORATORIJU

SLOADO vzorce analizira v WADA akreditiranem laboratoriju. V skladu s Svetovnim kodeksom proti dopingu se domneva, da se pri analizah spoštujejo pravila, ki veljajo za laboratorije. Športnik ima možnost, da nasprotuje tej domnevi. Predložiti mora specifične dokaze, ki dokazujejo, da analiza ni bila opravljena v skladu s pravili.

4. DEL: PRIPRAVA NA ZASLIŠANJE – KAJ MORA ŠPORTNIK VEDETI

Na zaslišanju se odloča o dveh stvareh:

- domnevni kršitvi protidopinških pravil
- dolžini kazni (izločitve iz športa)

Načelo osebne odgovornosti pravi, da je prisotnost prepovedane snovi v biološkem vzorcu športnika njegova osebna odgovornost, ne glede na to, ali je prepovedana snov v njegovo telo prišla namerno, nenamerno, iz malomarnosti ...

Športnik lahko z dokazovanjem, da je prepovedana snov prišla v njegovo telo nenamerno, doseže zmanjšanje kazni, ne more pa se ji izogniti. Nižjo kazen lahko športnik dobi tudi v primeru, da SLOADO zaupa, kje je dobil prepovedane snovi (npr. od ekipnega zdravnika) ali če pove, kateri od njegovih sotekmovalcev se prav tako poslužujejo prepovedanih snovi. Športnikovo nesodelovanje lahko, ob dodatnih dokazih, vodi v višjo kazen od predvidene (štiri namesto dve leti).

5. DEL: ZASLIŠANJE

Zaslišanje mora biti izvedeno v skladu s členoma 7.91 in 7.97 Svetovnega kodeksa proti dopingu.

Zaslišanje izvede 3-članska disciplinska komisija, ki se odloči, ali je športnik kriv kršitve protidopinških pravil.

Na zaslišanju so kot stranke prisotni športnik na eni strani ter SLOADO na drugi strani. Kot opazovalci so lahko prisotni WADA, nacionalna in mednarodna zveza športnika.

Športnik mora vse svoje trditve podkrepiti z dokazi (pisnimi dokumenti, e-maili, osebnimi pričevanji, ...). Disciplinska komisija odloči, katere dokaze bo sprejela in katere bo zavrnila.

Disciplinska komisija tudi določi, ali športniku kazen nastopi z dnem odločitve komisije ali že prej (npr. z dnem testiranja ali dnem obvestila športnika).

ANONIMNA PRIJAVA DOPINGA

SLOADO vabi vsakogar, ki bi imel kakršnekolikoli informacije o kršitvah protidopingških pravil, da anonimno kontaktira SLOADO. Spletni obrazec za prijavo dopinga je na voljo 24 ur na dan, 7 dni v tednu vsakomur, ki bi rad anonimno prijavil karkoli sumljivega v povezavi z dopingom.

SLOADO bo vse pridobljene informacije obravnaval zaupno. Če ne želite, vam v obrazcu ni potrebo navesti kontaktnih informacij. Seveda pa jih lahko navedete, če želite, da vas SLOADO kontaktira.

Prosimo vas, da na obrazcu podate čim več informacij:

- kdo je bil vključen v dopinško aktivnost (športnik, trener, spremljevalno ali medicinsko osebje oz. druga oseba)
- ime osebe/oseb, ki so bile vključene
- za kakšno dopinško aktivnost je šlo
- katere droge ali snovi so bile vključene
- in/ali katere metode so bile uporabljene
- kje in kdaj se je to zgodilo
- ali ste bili sami priča dopinški aktivnosti
- ali ste o tem slišali od druge osebe

Vse informacije imajo izreden pomen, zato vas prosimo, da navedete čim več podrobnosti o dopinški aktivnosti. SLOADO bo preveril informacije, ki jih boste posredovali. Če želite, da vas kontaktirajo, vpišite kontaktne podatke. Če teh podatkov ne vpišete, boste ostali povsem anonimni.

Zakonodaja SLAODO vam zagotavlja, da bodo vse informacije, ki jih boste posredovali in vaši osebni podatki obravnavani zaupno.

TVOJ ŠPORT. TVOJ UGLED. TVOJA DOLŽNOST.

PREVERI VSA ZDRAVILA, preden jih vzameš.
Prepričaj se, da ne vsebujejo prepovedanih snovi.

ZAPROSI ZA TERAPEVTSKO IZJEMO, če potrebuješ
prepovedane snovi za zdravljenje legitimnih
zdravstvenih stanj.

ZAVEDAJ SE TVEGANJA UPORABE PREHRANSKIH
DODATKOV. Preden zaužiješ katerekoli
prehranske dodatke, energijske pijače ali zelišča,
preveri stopnjo tveganja.

POZNAJ SVOJE DOLŽNOSTI, vključno s Programom
posredovanja lokacij, terapevtskimi izjemami in
procesom kontrole dopinga.

ZAVEDAJ SE, DA SI LAHKO TESTIRAN
KADARKOLI IN KJERKOLI.